Ner 321.

PIATEK.

KRAKOW

DNIA 30 GRUDNIA 1831 r.

Goniec wychodzi codziennie oprócz świąt uroczystych o godzinie 5 po południu regularnie, w Drukarni St. GIESZKOWSKIEGO.

PRENUMERATA:

Kwartalna . . . . zlp: 10.
Miesięczna . . . . — 4.
Numer pojedynczy . gr: 10.

# Goniec Krakowski,

## DZIENNIK POLITYCZNY, HISTORYCZNY I LITERACKI.

### OBSERWACYIE METEOROLOGICZNE.

Barometr dla lepszego porownania zredukowany na 0° Reaumiura.

| Dzień godzina | Barometr na 0° 0. | Therm: | Higrometr | Wiatr | Stan Atmosf: | UWAGI. |
|---|---|---|---|---|---|---|
| 7 | 27 8. 166 | -- 15. 8 | -- 19,0 | poł. wschodni słaby | chmury | |
| 29. 12 | „ 8. 122 | 9. 0 | 15,0 | „ mocny | pochmurno | |
| 3 | „ 8. 188 | 9. 9 | 16,0 | „ sredni | „ „ | |
| 9 | „ 8. 341 | -- 10 6 | -- 16,0 | „ mocny | „ „ | |

## Część Nieurzędowa.

PETERSBURG. (10 *Grudnia.*)

— *Mołwa* dziennik wychodzący w Moskwie umieścił opisy niektórych zabaw danych tamże podczas pobytu Nayjaśnieyszego Państwa z których podajemy co następuje:

Dnia 4 (16) Listopada jenerał gubernator wojenny dał także wieczór muzykalny wraz z przedstawieniem żywych obrazów.— Ukazały się one na scenie sztucznie i gustownie ozdobioney, w trzech wielkich grupach. 1) *Dwie młode dziewice w dawnym hiszpańskim stroju.* Jedna (panna A. Zubkow) pieściła papugę siedzącą na jey ręku; druga (S. Panin) wspierała się na jey ramieniu i uśmiechała się do niey. 2) *Dumanie*: dwie powabne dziewice. Jedna (M. Jessipow) siedzi przy stole z rozpuszczonemi włosami, z opartą głową na ręku, obok niey przyjaciołka (hrabina K. Zubow) opierając się ręką o krzesło, pogrążona w głębokiem zamyśleniu. 3) *Serenada Pinellego.* Piękna kobieta (S. Laptew) otwiera drzwi balkonu. Przez ciemne obłoki przedziera się xiężyc. Zewnętrz stoi wielbiciel jey piękności (xiąże M. Galicyn) zajęty swoją serenadą, przy nim trzey muzycy z fletami i gitarą (PP. Rosenbeim, Kalaidowicz i Massini); z przeciwney strony współ-zalotnik (P. N. Pawłow) z bandytą (P. Arapow), któremu wskazuje ofiarę. Dźwięczna arfa Pana Witte z towarzyszeniem fletów odzywała się po za sce-

na i dokonała omamienia. 4) *Teburg*. Dziewica idealney piękności (A. Aliabiew) gra na lutni, ubrana w błękitne półfuterko lamowane gronostajami. Jey twarz jaśnieje radością. 5) *Sybilla Gueriniego* (xiężna N. Dadian) wsparta na xięgach przeznaczeń, z wlepionym przenikliwym wzrokiem przepowiedni w tajemnicze karty. 6) *Wyjątek z Jvanhoe Walter Scotta*, pędzla Deckena: Lady Rowena (S. Chwoszczyńska) odbiera dary od klęczącey Rebekki (xiężney A. Abamelech) pierwsza wspaniała postać, ubrana w czerwoną szatę axamitną z białą atłasową podszewką, oblamowaną gronostajami, w koronie i pod szklniącym się woalem; ostatnia w srebrney materyi w czarnych sobolach i wschodniem ubraniu na głowie. — Między przedstawieniem obrazów brzmiała muzyka z oper Merkadantego i Rossyniego, waryacye Humla i inne, zakończył narodowy śpiew rossyjski: *Słowiku o Słowiku!* w którym dowiodły swoje talenta panie E. i D. Okolów, A. Rachmanow, Bergman, Oserow, Berteniew i xiężne Urussow, oraz panowie: Witte, Markus, Genisekt, Herkolani i xiąże G. Wołkoński.

— Dnia 6 Listopada znaydowali się JJ.CC. Mości, oraz J. Cesarzewiczowska Mość Wielki xiąże Cesarzewicz na świetnym balu u xiężney Baryatyńskiey. Schody i przedpokóy przystrojone były z obudwóch stron w kwiaty drzewa pomarańczowe i cytrynowe, uwieńczone wawrzynami i myrtem, oświecenie stołu przy wieczérzy między gajem kwiatów przedstawiało wspaniały widok. Również i zewnątrz dom przepysznie był oświecony, tu lud śród naywiększey radości cisnął się długo na bulwarku twerskim.

PARYŻ (18 *Grudnia.*)

Nadeszła tu wiadomość z Madrytu, że król Ferdynand zapadł niebezpiecznie na zdrowiu. — Wiadomość o uwięzieniu człowieka jakoby mającego zamiar targnienia się na życie królewskie, pokazała się bezzasadną. Projekt jenerała Lafayette do izby deputowanych wniesiony, tyczący się nadania praw obywatelstwa przychodniom polskim, nieutrzymał się.

Mówią, że szkoły politechniczne prawa, i medycyny, przeniesione zostaną do Wersalu, aby usunąć młodzież od mieszania się do spraw publicznych. Wiadoma sekta *Symonistów*, tak zowiących się fanatyków, od niejakiego czasu we Francyi zawiązana, podobno że niedługo wytrwa już w samym Paryżu. — Niechce tam kwitnąć jey przeniczka, i dla tego wynosi się na prowincyą. *G.B.Fossa.*

LONDYN (16 *Grudnia.*)

— Onegdy po południu, pełnomocnicy pięciu wielkich mocarstw, mieli znowu długą naradę w wydziale spraw zagranicznych.

— Austrya i Prussy już ratyfikowały traktat tyczący się Belgijów. — Słychać że Rossya sprzeciwia się temu, i oświadczyła, że dopóty nie uzna króla Leopolda, dopóki to uznanie ze strony króla Hollenderskiego nienastąpi. — Zdaje się atoli, że ta rzecz wkrótce załatwioną będzie; albowiem król hollenderski oświadczył już gotowość przystąpienia do 24 artykułów konferencyi, chodzi tylko jeszcze o żeglugę na Skaldzie.

— Komitet giełdy zatwierdził przypuszczenie obligacyj na pożyczkę dla królowey Portugalskiey Donny Maryi; pożyczka ta wynosi 2 miliony funt. czyni 5 od sta; a zawartą została na 48 za sto. Tymczasem jednakowoż wypłacone tylko będą 8 od sta, późniey zaś 5 jak tylko wyprawa przeciw Portugalii przedsięwziętą zostanie. Reszta pożyczki wtenczas tylko ma bydź spłacona, jeżeli królowa Donna Marya wstąpi na tron Portugal-

ski; na przypadek zaś niepowiedzenia się wyprawy, zwrot pożyczki zabezpieczony jest na wyspach Azorskich.

— *Posiedzenie parlamentu.* W izbie niższey dnia 7 lord Althorp przedstawił petycyą hrabstwa York za reformą. Była ona opatrzona 150,000 podpisów i tak ciężka, iż kilku ludzi musiało ją dźwigać na stół. Minister powiedział przy tey sposobności: »Zgadzam się zupełnie z podającymi, którzy proszą, tak o zachowanie zasady dawnieyszego bilu reformy, jako też o jey przyspieszenie. Żałowałbym, gdyby bil co do zasady różnił się chociaż naymniey od pierwszego. Jakiekolwiek poczyniono w szczegółach poprawki, zasada, jak się spodziewam z pewnością niebędzie nadwerężona. (*Oklaski*) Lord Morpeth jako reprezentant z Yorkshire zbijał twierdzenie, jakoby w hrabstwie tem reakcya przeciwko reformie miała mieysce. P. Hume przy podaniu petycyi zapytał; czyli ministrowie zamierzają zmnieyszyć opłatę od pożytecznych wiadomości, jako to stemple od gazet, podatek od papieru i t. p. Lord Althorp tymczasowie odmówił odpowiedzi na to zapytanie. Następnie zajęto się adresem i ten po niektórych uwagach nad mową królewską przyjęto.

# Rozmaitości.

— Odeski Journal umieścił następujące uwagi o politycznym stanie Bulgarów.

»Po przeyściu Bulgarów pod panowanie Turków, pozostały jeszcze niektóre pamiątki dawney ich wolności, szczególniey w górzystey części kraju, gdzie z początku właśni ich wojewodowie zarządzali oddzielnymi obwodami. Lecz z czasem Turcy obięli zwolna wszelkie rządy, i chociaż województwom zostawiono jeszcze ich nazwiska, zarządzali przecież niemi Turcy, pod imieniem wojewodów. Pod względem politycznym można Bulgarów dzielić na dwie części: na właściwą czyli niższą Bulgaryą i na Aiantyki, gdzie ludność mahometańska wyrównywa bulgarskiey, albo ją poczęści przewyższa, i gdzie częstokroć Turcy niższey klassy, dopuszczają się bezprawia przeciw mieszkańcom. — Gwałty te pochodzą nayczęściey z fanatyzmu, którym ich napawa źle zrozumiona religiyność; często jednakże i ztąd, że Ajan własną siłą niemoże utrzymać na wodzy ludzi burzliwego charakteru, popędzanych tak wielkiemi namiętnościami. Prócz tego, sposób postępowania chrześcijan, częstokroć jest także powodem do tych nadużyć. Bulgarowie nizin różnią się zupełnie od Bulgarów górali. Większa ich część oddała się pijaństwu. Skłonni są do oszustwa, kłótni, buntów, rozbojów, a niekiedy i do kradzieży, ostatni ten występek w całem państwie Ottomańskiem jest w naywiększey pogardzie. — Bulgarowie ci mają wprawdzie więcey sposobności do sporów z Turkami; gdyż ich pola, łąki i lasy są albo wspólne, albo wodu niczą z tureckiemi. Prócz tego ...ı zaopatry- bliskości granic Rossyi, mus... wności, odbywać wać twierdze artykułam... podwody, co wszystko zaciagi, dostaw... miedzy nimi a Turkami wzawzbudza ... nienawiść. Mimo to, Bulgarowie ci majem... ją się bardzo dobrze. Naymajętnieysi dzierzawcy wsiów są Bulgarowie, wielu z nich posiada nayweiększe zaufanie Turków. W miastach nayznakomitsi mieszkańcy, kupcy i rzemieślnicy, są prawie sami Bulgarowie. — Prosta administracya, wolność handlu i bardzo małe podatki wporównaniu z innemi krajami czynią im znośnemi niektóre niesprawiedliwości Ajanów. Są przecież przy-

padki, że naczelnicy ci, w skutku uzasadnionych skarg mieszkańców, tracą swoje posady. Słowem Bulgarowie przywykli już do rządu tureckiego, i niejako są dla niego przychylni. Dowodzą to ostatnie wypadki. Wielka liczba tych Bulgarów, uniesionych osobistą zemstą lub religiynym fanatyzmem, wzbudziła podczas wyprawy 1829 r. sprawiedliwe podeyrzenie u swego rządu i celem, uniknienia spodziewanych ztąd skutków, poszła z rossyyskiem woyskiem do Bessarabii, Multan, Wołoszczyzny. Po przybyciu do tych dwóch prowincyy, w kilka miesięcy powróciło ich mnóstwo do swojey oyczyzny. Wielu także Bulgarów z Sylistryi i innych mieysc, uczuło wnet żal, iż opuścili swoje siedliska, z pośpiechem więc powrócili do nich. Ci tylko pozostali w Multanach i Wołoszczyznie, którzy przez swoją burzliwość, zbyt się skompromitowali. Środki, jakie sułtan przedsięwziął do wstrzymania emigracyi, niemało bez wątpienia przyczyniły się do tak prędkiego ich powrotu. Surowo zalecono Ajanom, iżby do 6 miesięcy pod żadnym względem nie zaymowano domów, ogrodów, ani jakichbądź posiadłości Bulgarów, którzy opuścili swoje mieszkania; a w przypadku, gdyby przed upływem tego czasu powrócili, iżby im wszystko nietknięte oddano. Hussein Ajan Jambola, jadąc do Bukarestu pod pozorem uskutecznienia tam jakiegoś kupna, podał rozkaz ten w xięztwach do powszechney wiadomości. Puścił prócz tego wieść, iż wyznaczeni będą deputowani z śród Bulgarów, celem porozumienia się nad środkami poprawienia ich losu.

Stosunki Bulgarów górali z Turkami, całkiem się od tamtych różnią. Tworzą oni w pewnym względzie ciało narodowe, które tak przez siłę swojego spojenia i wojennego ducha mieszkańców, jako też przez ich umiarkowanie, pracowitość, rzetelność i sumienność w wypełnieniu, przyjętych z obowiązań, jedna im szacunek. Ajani i wojewodowie, pod których rządem zostają, obchodzą się z nimi, jak z swemi współwyznawcami; są bowiem przekonani, że naymnieysza z ich strony niesprawiedliwość, skoroby doszła do Porty, surowo byłaby ukarana.

*(Dokończenie nastąpi.)*

## UWIADOMIENIA.

Prawnie za... ruchomości, jako to: zegarka złotego kieszonkowego, stołowego, sto-larszczyzny, fortepian... różnych sprzętów domowych, odbędzie się sprzedarz przez publiczną licytacyą w Sukiennicach Krakowskich dnia 3 Stycznia r. 1832 o godzinie 10 zrana, a zaś we wsi Czernichowie sp... ...ne będą dnia 12 Stycznia 1832 r. o godzinie 11. krowy, galar, wóz, i różne sprzęty. Kr... w d. 29 Grudnia 1831 r. *Dziarkowski* kom. są.

Podaje się do publiczney wiadomości, ... Apteka wraz z służącemi do teyże prawami do sukcessorów po niegdy Xawerym Sobieniowskim należąca w Kazimierzu przy Krakowie będąca, z wolney ręki jest do sprzedania, lub też do zadzierżawienia. — Życzący sobie kupić, lub zadzierżawić, dalszych wiadomości na Kazimierzu pod Nrem 57 przy ulicy Skałeczney u pozostałey wdowy P. Maryanny Sobieniowskiey, zasięgnąć może.

Przy ulicy Sławkowskiey pod Nr. 400 są trzy konie wierzchowe dobrze utresowane każdego czasu do sprzedania za pomierną cenę.

W handlu Stummera sprzedają się *Ostrogi* świeżo nadeszłe sztuka po 12 groszy